

Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo@mmm.fi

VN/5326/2020, VN/5326/2020-MMM-4

Lausunto kansallisen vesihuoltouudistuksen visiosta ja sen toimeenpano-ohjelman luonnoksesta

Tervolan kunnanhallitus on kokouksessaan 8.2.2021 käsitellyt lausuntopyyntöänne. Tervolan kunnanhallitus toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Osa A: Toimiva lainsäädäntö ja valvonta

a) Vesihuoltolainsäädännön uudistus vaiheittain

”Vesihuoltolainsäädännön uudistamiselle asetetut tavoitteet:

- Lainsäädäntöä kehitetään käytännönläheisemmäksi. Lainsäädännöstä tulevien velvoitteiden täyttämisen tulee olla hyödyllistä vesihuoltotoiminnan ja vesihuollon asiakkaiden kannalta.*
- Lainsäädäntöä kehitetään tarkoituksenmukaiseksi eri hallinnonalojen yhteistyönä.”*

Lainsäädännön uudistamistavoitteet ovat hyvät ja vesihuoltolaitoksen toimintaa tukevat.

”Kansallisen vesihuoltouudistuksen tavoitteiden kannalta on tarpeellista selvittää mahdollisuudet ja vaikutukset seuraavien kokonaisuuksien sisällyttämisestä lainsäädäntöön:

- 1. Kuntien tai asiakkaiden pääomistajuuden säilyttäminen vesihuoltolain tarkoittamissa vesihuoltolaitoksissa sekä tukkuvesilaitoksissa*
- 2. Laitosten talouden ja toiminnan laadun valvonnan vastuiden selventäminen*
- 3. Juomavesidirektiivistä tulevat vaatimukset*
- 4. Lakisäiteinen hyvän vesihuollon kriteeristön käyttöönotto*
- 5. Lakisäiteiset pätevyysvaatimukset vesihuoltolaitosten henkilöstölle*
- 6. Kehittämisen- ja investointisuunnittelovelvoite*
- 7. Häiriötilannesuunnitelmien sisältövaatimusten tarkentaminen ja varautumista koskevien suunnitelmien yhteensovittaminen*
- 8. Vesihuollon toiminta-aluejärityksen ja liittämiselvoitteen selkeyttäminen*
- 9. Hulevesikysymykset”*

Yllä olevista kokonaisuuksista tärkeinä pidämme kohdan 2. valvonnan laadun parantamista, kohdan 4. hyvän vesihuollon kriteeristön

käyttöönottoa ja kohdan 5. pätevyysvaatimusten saamista alalle, näiden avulla saataisiin alalle standardisoitu toimintamalli.

Kohtien 6-7 suunnitteluvaiheilla saataisiin nostettua myös heikommin resursoitujen vesilaitoksien toiminnan tasoa.

Osa listatuista muutostarpeista lisää vesilaitoksen velvoitteita etenkin lyhyellä aikavälillä, mutta positiivinen vaikutus tulee toiminnan kehittyessä pitkällä aikavälillä.

Vesihuoltolain uudistuksessa ja vaiheittaisen käyttöönoton aikataulu tulee ajoittaa kohtuullisen pitkälle aikavälille, koska muutoksen käyttöönotto laitoksissa tulee olemaan vaativaa.

a) Hyvän vesihuollon kriteeristön käyttöönotto

Kriteeristön luominen ja käyttöönotto on tärkeää, koska tavoitteena on muodostaa yhtenäinen ja selkeä käsitys hyvän vesihuollon edellytyksistä ja myös sen mittaamisesta sekä näin tukea laitosten ja koko alan kehittymistä. Haasteena etenkin pienille laitoksille on kriteeristön muodostamiseksi ehdotettujen perustietojen suuri lukumäärä.

Kriteeristön ja sen käyttötavan edelleen työstämistä tarvitaan vielä, jotta saadaan mahdollisimman selkeä ja helppokäyttöinen järjestelmä.

b) Vesihuoltolaitosten talouden ja toiminnan laadun valvonnan tehostaminen

Vesilaitosten toiminnan ja talouden sääntelyä tarvitaan jossain muodossa, mm. riittävän investointitason turvaamiseksi ja laitoksen taloudellisten toimintaedellytysten turvaamiseksi. Kovin raskasta talouden valvontamallia ei kuitenkaan ole tarkoituksenmukaista rakentaa.

Osa B: Toimivat vesihuoltolaitokset

c) Alueellisen yhteistyön kehittäminen

Alueellisen yhteistyön kehittäminen on kaikkien vesilaitosten kannalta kannatettava ajatus, mutta yhteistyön kehittäminen vaatii rakenteellista uudistumista. Yhteistyötä voidaan edistää eri toimenpitein ja eri toimintamallein toimintaympäristön ja kunkin alueen ominaispiirteet huomioiden. Laitosten omistajien tahtotilalla on suuri vaikutus alueellisen yhteistyön kehittämisessä.

d) Pitkäjänteinen investointisuunnittelu ja vesihuollon kehittäminen

Vesihuollon kehittämissuunnitelman palauttaminen lakisääteiseksi on kannatettava, jotta voidaan valvoa vesihuollon toimintaa. Pitkän aikavälin investointisuunnitelmien velvoittaminen lainsäädännöllä katsotaan olevan tarpeellista, mutta suunnitelman sisällön ja tason vaatimukset pitää määrittellä laitosten tarpeet huomioiden.

- f) Kohdennettua neuvontaa apua tarvitseville vesihuoltolaitoksille ja kunnille

Apua tarvitsevien vesihuoltolaitosten neuvonta on ajatuksena kannattava, mutta neuvonnan toteuttaminen ohjelmassa esitetyllä tavalla vaikuttaa resursseihin nähden raskaalta.

Osa C: Osaamisen kehittäminen

- g) Pätevyysvaatimukset vesihuoltoalalle

Lakisääteisten pätevyysvaatimusten saaminen vesihuoltoalalle on tärkeää, sekä riittävän osaamistason varmistamiseksi että toimialan arvostus- ja imago-tekijänä. Pätevyysvaatimusten määrittelemine ja pätevyysvaatimusten hallintajärjestelmän luominen ja ylläpito edellyttävät huolellista suunnittelua ja resursseja.

- h) Vesihuollon urapolkujen kehittäminen

Ohjelmaluonnoksessa esitetyt alan koulutuksen ja osaamisen kehittämisen pidemmän aikavälin tavoitteet ja toimenpiteet ovat oikeansuuntaisia.

Osa D: Resurssiviisuus ja digitalisaatio:

- i) Alueellisten vesiosaamis- ja kiertotalouskeskittymien yhteistyön edistäminen

Vesihuoltolaitosten yhteistyön vahvistaminen muidenkin toimialojen kanssa edistää kiertotalouden tavoitteita ja tekee laitosten roolin ja panoksen kiertotaloustoimijoina nykyistä näkyvämmäksi. Samalla vahvistuu vesihuollon imago alati kehittyvänä alana.

- j) Vesihuoltolaitosten digitalisaatiovalmiuksien ja tiedonhallinnan kehittäminen

Vesihuoltolaitosten digitalisaation kehittäminen sähkölaitosten toiminnan suuntaan olisi kannatettavaa. Esim. etäluettavien vesimittareiden avulla saataisiin verkostosta tarkkaa veden kulutustietoa ja päästäisiin hukkavesien määrästä paremmin kiinni. Samoin asiakkaat olisivat tietoisempia omasta vedenkulutuksestaan.

Tervolan kunnanhallitus

Mika Simoska
kunnanjohtaja

Sari Tervaniemi
hallintojohtaja